GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 275. Duminecă, 13 (25) Decemvre. 1887.

Cum stămŭ?

I.

Brașovŭ, 12 (14) Decemvre 1887.

S'a vorbitŭ multŭ în timpulŭ din urmă cu privire la situațiunea politică a Românilorŭ ardelenĭ, bănățenĭ și ungurenĭ. Vedemŭ însĕ cu părere de rĕu, că aprețiările de feliulŭ acesta ale unora au produsŭ o mare încurcătură de idei, care numai favorabilă nu póte fi solidarității nóstre naționale în momentele critice de față.

Pentru ca cine-va sĕ pótă pricepe bine situațiunea unui poporŭ, trebue sĕ cunóscă trecutulŭ lui și tóte fasele desvoltării lui, trebue sĕ țină contŭ de puterile sale și de diferiții factorĭ ce'lŭ compunŭ, precum și de elementele dimprejurulŭ sĕu, care 'lŭ combatŭ și'i punŭ greutățĭ în cale; trebue în fine sĕ fiă pĕtrunsŭ de aspirațiunile legitime ale lui și sĕ simță împreună cu elŭ.

A te pune pe unŭ terenŭ isolatŭ, vrêndŭ sĕ înoțĭ pe deasupra curentelorŭ ce se manifestă în sînulŭ poporului, séu a'țĭ alege unŭ punctŭ afară de cerculŭ, în care se'nvêrtesce viața poporului, și a privi de aicĭ cu ochii unui spectatorŭ străinŭ și curiosŭ la mișcarea din sînulŭ lui, însémnă a face dinainte imposibilă o judecată clară și nemerită asupra situațiunii poporului din cestiune.

La întrebarea „cum stămŭ?“ nu putemŭ rĕspunde prin urmare corectŭ, decâtŭ numai atuncĭ, décă vomŭ avé în vedere deodata tóte momentele din trecutŭ și din presentŭ, care condiționéză starea nóstră. Nu merge sĕ călărimŭ pe câte o ideiă fixă și sĕ ḍicemŭ, că tóte mergŭ rĕu, pentru că nu se îmbrățișéză din tóte părțile acéstă ideă, și érășĭ nu merge sĕ facemŭ încriminărĭ numai unora și altora, că n'au lucratŭ așa precum bine și necesarŭ era sĕ lucreze, ci trebue sĕ cumpănimŭ seriosŭ fără preocupare personală tóte aparițiunile bune și rele din viéța nóstră națională și apoi sĕ facemŭ conclusiunea.

Căcĭ este clarŭ, că décă ne punemŭ întrebarea „cum stămŭ?“ o facemŭ cu scopŭ de a căuta mijlócele de îndreptare și de lecuire. Și spre a găsì aceste mijlóce n'ajunge sĕ constatămŭ simplu rĕulŭ, unde'lŭ aflămŭ, ci trebue sĕ cercetămŭ după isvórele lui și aicĭ în rădăcina lui trebue sĕ'lŭ combatemŭ.

Procedêndŭ pe acéstă cale a criticei sănĕtóse, care trebue sĕ socotéscă cu factorĭ și cu împrejurărĭ reale, nu cu închipuite, este de lipsă sĕ ne dămŭ contŭ mai ântâiu despre situațiunea generală a poporului nostru asupritŭ în periodulŭ din urmă de douĕḍecĭ de anĭ, ce'lŭ numimŭ era supremației maghiare, ca sĕ putemŭ înțelege bine cele ce se petrecŭ orĭ nu se petrecŭ aḍĭ în sînulŭ lui, în favórea lui orĭ în contra lui.

Abia emancipatŭ din lanțurile iobăgiei, poporulŭ nostru după puținĭ anĭ de rĕsuflare, când i-a lucitŭ pentru prima óră, după seculĭ de suferințe, sórele egalei îndreptățirĭ naționale, ajunse din nou, în urma schimbărilorŭ lui nefavorabile dinăuntrulŭ monarchiei, într'o stare de aservire politică din cele mai periculóse pentru esistența sa națională.

Conducĕtorii de bunŭ simțŭ ai Românilorŭ au cunoscutŭ marele periculŭ, ce amenința naționalitatea română din partea supremațiștilorŭ, dér în genere Românii ardelenĭ, precum și cei bănățenĭ și ungurenĭ nu erau încă pregătițĭ pentru luptele grele ce'i așteptau, fiindŭ că n'avură când sĕ trécă și ei printr'o școlă politică și adversarii românismului cunosceau prea bine slăbiciunile nóstre, decât sĕ nu le esploateze cu prisosŭ în favórea politicei lorŭ violente.

Astfelŭ dându-se năvală din tóte părțile asupra drepturilorŭ nóstre politice-naționale și părăsițĭ fiindŭ cu totulŭ de către puterea centrală, care până atuncĭ ne sprijinise, deși numai condiționatŭ și cu multă reservă, noi amŭ perdutŭ încetulŭ cu încetulŭ posițiune după posițiune și amŭ ajunsŭ în starea tristă de aḍĭ a aservirei totale politice și economice.

Nu mai e de lipsă sĕ perdemŭ multe cuvinte spre a dovedi acésta. Colónele fóiei nóstre suntŭ ḍilnicŭ pline de vaietele bieților ómenĭ pentru tractarea ce-o întêmpină aḍĭ pe tóte terenele din partea celorŭ dela putere.

Ceea ce însĕ trebue sĕ accentuămŭ aicĭ puternicŭ este faptulŭ nedisputabilŭ, că cu tóte desastrele politice ce le-amŭ suferitŭ, putemŭ sĕ esclamămŭ: „tóte suntŭ perdute, numai onórea nu!“

Și 'ntr'adevĕrŭ, s'au călcatŭ și se calcă drepturile cele mai sfinte politice ale națiunei române. Dreptulŭ ei de limbă, recunoscutŭ până la unŭ punctŭ órecare chiar și de legislațiunea unguréscă a ajunsŭ a fi o jucăriă în mânile funcționarilorŭ publicĭ, vocea poporului românŭ este cu totulŭ sugrumată, dér viuă și puternică a rĕmasŭ în sînulŭ lui *consciința națională, consciința drepturilorŭ sale nealienabile.*

Și pe lângă tóte perderile, ce le-amŭ suferitŭ din prrtea sistemului de guvernare asupritorŭ de aḍĭ, putemŭ sĕ privimŭ cu justă mândriă și cu marĭ speranțe la faptulŭ acesta însemnatŭ.

Căcĭ nu trebue sĕ trecemŭ cu vederea, că e vorba de deuĕḍecĭ de anĭ de asuprirĭ și de prigonirĭ, și alte popóre, multŭ mai înaintate și mai bine situate ca alŭ nostru, numai după 10—12 anĭ de oposițiune s'au ostenitŭ și au slăbitŭ în tenacitatea lorŭ.

Românii însĕ, harŭ Domnului, suntŭ încă vênjoșĭ și tarĭ în consciința lorŭ românéscă, care îi légă deolaltă cu putere elementară, și décă în privința acésta le lipsesce ceva în aceste momente, este numai o dosă mai mare de dibăciă în alegerea mijlócelorŭ potrivite, spre a și întări și strînge mai tare solidaritatea dintre ei și a trage mai multe folóse dintrînsa punêndu-o cu înțelepciune și hotărîre bărbătéscă în serviciulŭ realŭ alŭ causei naționale.

Și bine sĕ luămŭ aminte. E timpulŭ supremŭ de a ne gândi cu tótă seriositatea la cimentarea solidarității nóstre naționale, căcĭ adversarii noștri încuragiațĭ de primele succese, se străduescŭ acum a adauge la aservirea politică și economică, și aservirea nóstră culturală!

„Invalidulŭ Rusŭ“.

Amŭ citatŭ la timpulŭ sĕu partea politică din fóia ministerului rusescŭ de rĕsboiu „Ruski Invalid“. Acum reproducemŭ partea militară a articulului, care e următórea:

....Cine e în realitate care se pregătesce pentru unŭ atacŭ și cine e care se pregătesce spre a se apĕra?

Sĕ începemŭ cu Germania. Efectivulŭ cadrelorŭ de pace ale armatei germane în aceștĭ 7 anĭ din urmă s'au sporitŭ cu 17 la sută și anume în anulŭ 1881 cu 25,600 ómenĭ și în 1886 încă cu 41,000 ómenĭ; peste totŭ, în timpŭ de 5 anĭ s'au sporitŭ cu 65 batalióne și 384 tunurĭ. Totŭ în acestŭ intervalŭ statulŭ corpurilorŭ germane la granițele din spre Rusia s'a întăritŭ parte prin dislocărĭ și parte prin nouĕ înființărĭ de 21 batalióne, 24 baterii, 3 baterii de artilerie de cetate și 15 escadróne de cavalerie. Infanteria e cu multŭ mai mare la numĕrŭ decâtŭ a nóstră. In genere puterea armată a Germaniei se urcă la 2,000,000, care în prima liniă represintă 20 corpurĭ. Bugetulŭ anualŭ alŭ armatei în Germania atinge țifra de 250 milióne ruble. O altă categoriă relativă la o acțiune rĕsboinică, decâtŭ ofensiva, strategicii Germaniei nu cunoscŭ. De aceea aceste puterĭ colosale se potŭ întrebuința în acelașŭ gradŭ în contra Rusiei ca și în contra Franciei. Germania, în comparațiune cu noi, dispune de o rețea de drumurĭ de ferŭ cu multŭ mai desvoltate; ea a construitŭ dela 1878 în ținuturile sale spre rĕsăritŭ nouĕ linii ferate în întindere de 4850 chilometrii, carĭ mai cu sémă au o însemnătate pentru ofensivă. Actualmente 11 linii de ferŭ de sine stătătóre potŭ transporta din circumscripțiunile interióre trupe la otarele nóstre. In apropierea otarelorŭ nóstre suntŭ vre-o 10 stațiunĭ încrucișitóre de drumŭ feratŭ, provĕḍute cu tóte aparatele pentru descărcare și concentrărĭ de trupe. Mai notămŭ că o parte însemnată a contribuțiunei de rĕsboiu, îndată după campania dela 1870—71 a fostŭ întrebuințată pentru a face din localitățile Thorn, Posen, Danzig, Königsberg și chiar și Graudenz în cetățĭ de primulŭ rangŭ. Fortulŭ care se clădesce acum la Thorn e numai de 1,200 fire departe de otarele nóstre.

Austro-Ungaria, aliată prin tractatulŭ dela 1879 cu Germania, la îndemnulŭ puternicei sale aliate, trecêndŭ cu vederea neajunsulŭ mijlócelorŭ sale financiare, s'a silitŭ sĕ realiseze programulŭ ce i s'a încredințatŭ atâtŭ în ceea-ce privesce sporirea puterilorŭ sale armate câtŭ și în ceea ce privesce mĕsurile relative la accelerarea mobilisărei și a concentrărei trupelorŭ. Pe când până mai ierĭ Austria nu dispunea decâtŭ de 20 de divisiunĭ active de infanteriă, astăḍĭ are unŭ efectivŭ de 15 corpurĭ, 32 divisiunĭ active, la care în casulŭ unei mobililisărĭ, se mai adaogă încă 14 divisiunĭ de infanteriă, de milițienĭ, (Honvéd și Landwehr.) Trupele din Galiția au fostŭ în timpulŭ din urmă întărite dislocându-se din interiorulŭ țĕrei 18 escadróne și 13 baterii. Mai multă atențiune însĕ merită activitatea febrilă pe care o desvoltă austriacii în așeḍarea drumurilorŭ de ferŭ. In anii din urmă Carpații au fostŭ străpunșĭ prin mai multe linii ferate care leagă Galiția cu interiorulŭ monarchiei, și, luândŭ de esemplu pe Germania, chiar și în Galiția au fostŭ construite linii ferate în vederea unei ofensive. In totalŭ Austro-Ungaria în ținuturile, care potŭ sĕ fiă teatrulŭ unui rĕsboiu cu Rusia, dela 1878 a construitŭ 4,500 kilometri de linii ferate, care tóte se ramifică dela linia principală din Galiția dreptŭ spre hotarele nóstre. Intre aceste amintimŭ mai cu sémă liniile Stanislau-Husiatyn, Jaroslau-Sokol, Lemberg-Rawaruska și Dembiza Tarnobrzeg. Chiar și acum 6 linii ferate potŭ sĕ transporte considerabile trupe în Galiția, unde pentru descărcarea lorŭ în apropierea granițelorŭ nóstre suntŭ construite nouĕ stațiunĭ încrucișătóre.

In Lemberg, Przemyl, Jaroslavŭ, Dembica, Rjaschewo și alte puncte suntŭ construite numĕróse barace pentru trupe, precum și magazine de deposite pentru făină, pesmețĭ, ovĕsŭ și fĕnŭ în cantitățĭ de mai multe milióne. Cetățile dela Przemysl și Cracovia suntŭ prefăcute în nisce tabere întărite. Din fortulŭ dela Cracovia se póte trage pe teritoriulŭ nostru. Aceste douĕ cetățĭ au devenitŭ niște deposite de aprovisionărĭ. Sĕ mai adăugămŭ că în Cracovia s'a grămăditŭ unŭ considerabilŭ numĕrŭ de vagóne întocmite ca sĕ pótă circula pe drumurile de ferŭ rusescĭ. Tóte aceste mĕsurĭ, și în specialŭ așeḍarea drumurilorŭ de ferŭ și alegerea unui materialŭ de esploatare, care numai pentru ofensivă are însemnătate, dovedește că Austro-Ungaria, pretestândŭ o defensivă, se pregătesce ca sĕ năvăléscă în hotarele nóstre.

Ce face Rusia față cu pregătirile vecinicilorŭ sĕi? Dela 1 Ianuarie 1881 și până la 1 Ianuarie 1883 Rusia și-a redusŭ efectivulŭ presentŭ de pace alŭ armatei sale cu aprópe 100,000. Neapăratŭ în anii următorĭ, Rusia érășĭ și-a sporitŭ în câtva puterea sa armată. La acésta a fostŭ silită de afacerile Afganistanului precum și de necesitatea ca sĕ-șĭ sporéscă capacitatea sa de mobilisare față cu ne mai auḍitele silințe ce-șĭ dedeau în acéstă privință vecinii sĕi. Dér și acum efectivulŭ sĕu presentŭ de pace e cu 75,185 ómenĭ mai micŭ decâtŭ în 1881, pe când vecinii noștri în acelașŭ intervalŭ și-au sporitŭ efectivulŭ de pace cu 75,000. Fără îndoială, în casulŭ unui rĕsboiu, Rusia va pune pe piciorŭ o armată puternică dér concentrarea ei la granițe e cu multŭ mai anevoiósă decâtŭ a vecinilorŭ sĕi. In aceștĭ ḍece anĭ din urmă rețeaua drumurilorŭ ei de ferŭ s'a mai complectatŭ în câtva. In ținutulŭ granițelorŭ dela vestŭ s'au construitŭ 2828 chilometrii, dér totŭ în acelașŭ periodŭ Germania și Austria, în provinciile lorŭ ostice pe o suprafață de douĕ orĭ mai mică au construitŭ 9300 chilometrii. Tóte liniile nóstre n'au trecutŭ peste limitele defensivei demarcată de triunghiulŭ Petersburg-Varșovia-Odesa. Din contră, liniile vecinilorŭ noștri se întindŭ până chiar la granițele nóstre și ușorŭ se póte vedea că nu suntŭ construite pentru avant-posturĭ, ci pentru concentrărĭ de trupe. Cine aruncă o privire pe hartă se póte convinge cum suntŭ ținuturile de frontieră ale Rusiei de împresurate cu drumurĭ de ferŭ. Nu numai Germania ci și Austria amenință de a năvăli repede în ținuturile nóstre. Celŭ mai eficace mijlocŭ în contra acestui periculŭ amenințătorŭ ar fi sporirea rețelei drumurilorŭ de ferŭ rusescĭ până la proporțiunea egală cu aceea a vecinilorŭ sĕi. Dér pentru o asemenea lucrare se cerŭ considerabile mijlóce bănescĭ și mai pe susŭ de tóte se cere timpŭ îndelungatŭ. De aceea nu i rĕmâne Rusiei decâtŭ unŭ lucru: sĕ maréscă capacitatea de luptă a cetăților sale și sĕ sporéscă numĕrulŭ trupelorŭ sale dislocate în ținuturile de frontieră ca sĕ nu fiă surprinsă.

Austro-Ungaria și Rusia.

„Neue freie Presse" e informată din Petersburgŭ, că foile de acolo pledéză pentru a se face tractărĭ între **Rusia** și **Austro-Ungaria**, fără cooperarea Germaniei. Se vorbesce, că Austro-Ungaria propune, ca Coburgulŭ să fiă provocatŭ, printr'o notă colectivă a puterilorŭ, a abdica, amenințându-lŭ că în casŭ contrarŭ se vorŭ lua măsurĭ mai energice. Rusia garantéză independența Bulgariei și hotărnicirea sferelorŭ de putere a Rusiei și a Austro-Ungariei în Orientŭ.

„Sviet" mai așteptă afară de acésta să se adaugă unŭ paragrafŭ privitorŭ la deșertarea Bosniei și Erțegovinei, ceea ce ar corĕspunde asigurărei Austro-Ungariei și Angliei, că le zace la inimă integritatea Turciei. Numai isgonirea Coburgului nu va mulțămi pe Rusia; e vorba d'a scóte popórele slave de sub influința germană.

„Post" ḑice că Rusia este puterea cea mai gata de rĕsboiu în Europa și că are de gândŭ orĭ să repareze erorile din 1878 printr'o ofensivă contra Austro-Ungariei orĭ în ințelegere cu Austro-Ungaria a ataca pe Germania.

Cum vedemŭ, foile germane își schimbă tactica de luptă, adecă începŭ a bănui că Austro-Ungaria conspiră cu Rusia contra Germaniei. Nu cumva fiindŭ că cei din Viena nu ascultă de sfaturile presei germane de a mobilisa orĭ chiar de a lua ofensiva contra Rusiei?

Precauțiunĭ orĭ pregătirĭ seriόse?

„Națiunea" din Bucurescĭ spune, că mai mulțĭ supușĭ austro-ungarĭ de acolo, reserviștĭ în armată, au primitŭ în săptĕmâna acésta ordinulŭ de a veni la regimentele din care facŭ parte.

»Rumänischer Lloyd« scrie, că după cum arată o scrisóre a unui oficerŭ din garnisóna Vienei către un frate alŭ sĕu din Bucurescĭ, trupele din acea garnisónă suntŭ gata de plecare și provĕḑute cu cartușe (patróne) cu glonțŭ.

Scirĭ militare din România.

Contingentulŭ recruțilorŭ pe anulŭ 1888 pentru armata română permanentă este, după cum s'a votatŭ de corpurile legiuitóre, de peste 16,000, adecă cu vr'o 5000 mai mare ca celŭ din anulŭ curentŭ. Restulŭ de vr'o 27—30,000 se împarte la dorobânțime.

Totŭ-odată camera a votatŭ unŭ creditŭ de 10 milióne lei pentru cumpĕrarea a 100,000 pușcĭ cu repetiția. S'a depus apoi un proiect de 6 milióne pentru continuarea fortificațiilorŭ.

Scirĭ militare din Rusia.

„N. W. Tgbl.« e informatŭ din Petersburg, că generalii Gurko, Drentelen, Roop, Radetzky și Ganetzky (guvernatorii generalĭ ai Varșoviei; Kievului, Odessei, Charkovului și Vilnei) au fostŭ chemațĭ la Țarulŭ în Gacina.

„Pol. Korr." află din Varșovia, că întăririle de trupe rusescĭ trimise în guvernămĕntulŭ Lublinului în două rĕndurĭ, odată în tómnă și a doua óră în săptĕmânile din urmă, constau din următórele trupe; o divisiă de cazacĭ, din care 4 regimente stau așeḑate în Janov, Zamosce, Bilgoraj, Tomasov; o divisiă de dragonĭ, din care 4 regimente stau în Lublinŭ, Vlodava, Chelm și Hrubiesov; două regimente de infanteriă, care garnizonéză în Opol-Janov și Zaklikov; unŭ batalionŭ de reservă și două brigade de artileriă, care stau în Lublin.

Scirĭ militare din Turcia.

„Presse« e informată din Constantinopole, că după cum anunță foile de acolo, în urma înarmărilorŭ Rusiei, Pórta a ordonatŭ să se suspende concediarea reserviștilorŭ, ce era în curgere, artileria și cavaleria să se sporéscă și garnisónele din Macedonia și dela granița Rumeliei orientale să se întăréscă.

SCIRILE ḐILEI.

După raportulŭ comisiunei financiare ungurescĭ asupra *bugetului pe 1888* bilanțul i este următorulŭ: 326,747.731 fl. veniturĭ, 345,016.847 fl. cheltuelĭ, decĭ 18,269.116 fl. deficitŭ. — Nefiindŭ acesta unŭ bilanțŭ realŭ, cum n'a fostŭ nicĭ în alțĭ anĭ, deficitulŭ va fi negreșitŭ multŭ mai mare.

—x—

Comisiunea financiară a camerei ungurescĭ și-a presentatŭ raportulŭ în afacerea *subvențiunilorŭ teatrelorŭ ungurescĭ*. Pentru operă s'a preliminatŭ pe 1888 suma de 210,000 fl., pentru teatrulŭ din Pesta 8000 fl., pentru teatrulŭ din Clușiu 14,000 fl., pentru reuniunea actorilorŭ ungurĭ 5000 fl. — Dér pentru școlele neungurescĭ, necum să mai vorbimŭ de teatre, nu s'a găsitŭ cu cale a se da din milióνele Nemagharilorŭ, ce intră în visteria statului, măcarŭ unŭ banŭ frântŭ? Cum merită a fi calificată astă purtare a stăpânirei ungurescĭ?

—x—

Dr. *Petru Teodorescu*, medicŭ asistentŭ la spitalulŭ Nr. 1 din garnisóna Vienei, e numitŭ medicŭ superiorŭ în armată. Locotenentulŭ *Maximilianŭ Loșanŭ* dela divisiunea bateriei grele Nr. 23 din Brașovŭ e transferatŭ la regimentulŭ 3 de artileriă de corpŭ. *Sublocotenențĭ în reservă* suntŭ numițĭ: Eugenŭ *Lemeni* și Necolae *Dima*.

—x—

Consiliulŭ comitatensŭ din *Timișóra* a datŭ ordinŭ să se suspendă statariulŭ în *Cușteiu*; unŭ membru alŭ acestui consiliu însĕ a cerutŭ cercetare disciplinară contra preotului și învĕțătorului română din Cușteiu sub cuvĕntŭ că aceștia arŭ fi în „legătură intimă cu massele rĕsvrătitóre." Consiliulŭ s'a mulțămitŭ a trimite o adresă oficiósă Présfinției Sale Episcopului Mețianŭ din Aradŭ, ca să provóce pe preotulŭ și învĕțătorulŭ de mai susŭ să stăruiéscă pe lângă poporenĭ a restabili ordinea. Cele 2 companii trimise din Oradea mare la Cușteiu pentru restabilirea acestei »ordinĭ« au sositŭ deja. — Amŭ dori ca Présfinția Sa Episcopulŭ din Aradŭ să dea rĕspunsulŭ cuvenitŭ la acéstă învitare d'a se face gendarmulŭ autoritățilorŭ politice.

—x—

Serviţiulŭ *glótelorŭ*, după cum se vede, le ofere aristocrațilorŭ ungurĭ nouĕ privilegii. Așa d. e. magnații din Budapesta. pentru că au ascultatŭ cursurĭ militare de câte-va săptĕmânĭ pentru glotașĭ, au fostŭ numițĭ cadețĭ în reservă la honveḑĭ, ér la 1 Ianuariu vorŭ fi înaintațĭ la gradulŭ de sublocotenențĭ în reservă.

—x—

Cetimŭ în „Kolozsvár" dela 22 Decemvre: „Publiculŭ orașului *Oderheiu* a fostŭ totdéuna unŭ sprijinitorŭ căldurosŭ alŭ tendințelorŭ culturale. E lucru naturalŭ dér, că și față de concertulŭ arangiatŭ în folosulŭ »Kulturegylet«-ului se manifestă unŭ interesŭ mare nu numai din partea orășenilorŭ, ci și din partea inteligenței din provinciă. Unŭ meritŭ deosebitŭ 'i se dă concertului prin aceea, că comitetului arangiatorŭ i-a succesŭ a câștiga pentru acésta și pe d-șóra *Elena Florianŭ*, artista pianistă, care absolvase cu distingere academia de musică". — Se póte una ca asta? Nu putemŭ crede așa ceva.

—x—

Maiestatea Sa a numitŭ, cu rangulŭ dela 1 Ianuarie 1888, *1054 sublocotenențĭ în reservă*, în tóte speciele de arme. Cei numițĭ la infanteriă, vĕnătorĭ, cavaleriă și artileriă suntŭ provocațĭ din partea comandelorŭ cercurilorŭ de întregire a se anunța pentru serviţiulŭ de *oficerŭ de ordonanță în casŭ de mobilisare* și petițiunile ce vorŭ intra, se vorŭ presenta de comandele militare teritoriale până la finele lui Februarie.

—x—

Suntemŭ rugațĭ a publica următorulŭ avisŭ: *Corulŭ vocalŭ românŭ din Biserica albă* va arangia pre séra de St. Vasiliu, adecă în preséra anului nou (31 Decemvre v. 12 Ianuarie n.) o serată estra-ordinară cu unŭ programŭ alesŭ bogatŭ. Afară de cântece comice se va produce comedia „Creditorii" de Alexandri, ér la meḑulŭ nopții trei tablourĭ vii și studențĭ spaniolĭ în costume potrivite. Comitetul își dă tótă nisuința și nu crută nicĭ spese nicĭ ostenélă pentru d'a procura publicului o séră plăcută și pre când se face despre acésta avisare, publiculŭ românŭ, și celŭ din provinciă este rugatŭ a îmbrățișa mai cu căldură întreprinderile acestui corŭ de cum a demonstratŭ acésta până acuma asigurându-lŭ totŭ-odată că comitetulŭ tóte le va întreprinde spre a satisface aspirațiunilorŭ și dorințelorŭ publicului, încâtŭ nu trecŭ acelea preste puterile unorŭ diletanțĭ. — *Ionŭ M. Roșiu*, președinte.

—x—

Proiectulŭ de lege pentru înființarea unui *serviţiu națiunalŭ românŭ de navigațiune pe Dunăre* (flotilă mercantilă română) a fostŭ votatŭ de camera română. Creditulŭ ce s'a cerutŭ pentru acésta e de ṣépte milióne lei.

—x—

D-lŭ Dr. *V. Babeșŭ* și-a începutŭ în tótă regula cursulŭ ce 'i s'a încredințatŭ la facultatea de medicină din Bucurescĭ, anume la institutulŭ de bactereologiă.

—x—

D-lŭ generalŭ *Lecca*, președintele Camerei române, a primitŭ din partea președintelui comisiunei de revisuire a regulamentului *Camerei* deputațilorŭ din *Portugalia* următórea scrisóre: „Domnule președinte! Imĭ iau permisiunea de a vĕ cere ore-carĭ lămurirĭ asupra următórelorŭ puncte din regulamentulŭ camerei deputațilorŭ a României: 1. Regulamentulŭ d-vóstră stabilesce elŭ óre-care restricțiune de timpŭ în ceea ce privesce discursurile, séu permite elŭ ca oratorulŭ să vorbéscă câtŭ îi va plăcea? 2. Carĭ suntŭ pedepsele disciplinare aplicate deputațilorŭ? Avețĭ pedépsa de isgonire din adunare? Fost'a ea esecutată fără turburare în sĕnulŭ adunărei? Portugalia este în acestŭ momentŭ pe cale de a-șĭ revisui regulamentulŭ ei din cameră și doresce să nu se depărteze de regimulŭ în vigóre în țĕrĭ constituționale ca aceea a d-v. Sperŭ în bunăvoința d-vóstre pentru satisfacerea cererei mele. Servitorulŭ d-vóstră: *I. de Vilhena*. Fostŭ ministru, președ. comisiei de revisiă." — S'a și datŭ însărcinarea d'a se traduce regulamentulŭ Camerei României și a se trimite domnului Vilhena.

—x—

Tinerimea polonă din Posen a aruncatŭ cu petri în trăsura în care se afla Archiepiscopulŭ germanŭ Dinder, dușmanŭ alŭ Polonilorŭ. Chiar și clerulŭ polonŭ de josŭ începe a se îmdĕrji contra archiepiscopului.

—x—

(3) FOILETONŬ.

„PĂRINȚII PATRIEI".

— Epopeă —

Și se scólă unŭ ministru, se rógă de-atențiune,
Ține o vorbire lungă și în urmă elŭ propune:
Să priméscă dieta țĕrei nesmintitŭ proiectulŭ sĕu,
Care va „ferici" țĕra, deși se pare cam greu...
Atuncea din partea dréptă se scólă unŭ deputatŭ.
Proiectulŭ din cestiune ilŭ laudă ne'ncetatŭ,
Laudă și pe ministru și'lŭ înalță pân' la norĭ,
Mulțĭ-ĭi strigă: »Să trăiéscă!" repețind de multe orĭ
Se scólă din partea stângă și unŭ altŭ deputatŭ éră,
Care despre cele ḑise are ideă contrară;
Ține și elŭ o vorbire espunĕndŭ a sa părere:
Proiectulŭ din cestiune marĭ sacrificiĭ recere,
Și că e probabilŭ fórte, că acela pentru țĕră
Va produce 'n locŭ de bine, o calamitate-amară.
Când acést'aserțiune frumosŭ e argumentéză,
Altulŭ din partea contrară ér în contra lui pledéză.
„Să'lŭ audimŭ!" »Să trăiéscă!" Strigă partisanii lui,
„Fórte bine!" strigă unii, éră alții strigă: „Pfui!"
Ér altŭ deputatŭ se scólă și începe: „Domnilorŭ,
„Aduceți-vĕ aminte și de miserulŭ poporŭ!
„Și nu-lŭ mai torturațĭ éră cu eventuala lege;
„Mai pe urmă, ḑĕu, eu nu sciu, de poporŭ ce s'a [alege.
»Bietulŭ poporŭ dela sate înótă în multe rele,
»Aduceți-vĕ aminte de-ale lui sarcine grele;
„Ușorŭ puteți a dispune de aicĭ din parlamentŭ.
„Poporulŭ e talpa țĕrei, alŭ statului fundamentŭ,
„Décă e bunŭ fundamentulŭ, edificiulŭ bunŭ va fi;
„De va prospera poporulŭ, și statulŭ va înflori!
„Luațĭ decĭ în cumpĕnă dréptă miseria dela sate
„Și raționațĭ mai bine și lucrațĭ după dreptate.
»Prin urmare vĕ rogŭ déră și de bieții cei plebei
„Să vĕ fiă baremĭ milă; sciţĭ că unii dintre ei
„Nu au pămĕntŭ, nu au casă, nicĭ pâne, nu au [nicĭ sare,
„Cum se strigă și din horă: tóte le-a dusŭ darea [mare.
„Vĕ mai ḑicŭ patru cuvinte: crutațĭ pe bietulŭ [poporŭ!"
Ér altŭ deputatŭ se scólă și ér ḑise: „Domnilorŭ!
»Vorbirea antecedentă este pré cutezătóre,
„Tóte suntŭ esagerate în mărime'ngrozitóre,
»Și eu susținŭ chiar din contră, cumcă țĕra pros [perézá,
„Și cu pașĭ giganticĭ fórte în cultură'naintéză...
»Și décă suntŭ unii miserĭ, amărîțĭ ca vai de ei,
»Cine să fiă de vină? Și causa miseriei
»De aicĭ din dieta țĕrei ḑicŭ unii că isvoréscе!
»E o minciună cumplită! Totŭ insulŭ își făuresce
„Propria'și posițiune; fiă bine séu rea sórte,
»Elŭ însuși a câștigat'o, placă'i déră sĕ-o pórte.
»Décă miseria-i mare, cine să fiă de vină?
»Eu vorbescŭ din esperință. Unulŭ are o găină,
„Și să credețĭ vorbei mele, sĕ-o mănânce nu se'n- [dură,
„Pentru ce, vețĭ crede-óre? Elŭ o dă pe băutură."
— »Nu o dă pe bĕutură, i o ia'n contribuțiune!«
Reflectéză óre-cine, avĕndŭ bună-ocasiune.
— „Ba o dă pe bĕutură!" vorbitorulŭ aseréză,
Și cu o furiă mare vocea își acceleréză:
»Voi totŭ strigațĭ că în țĕră este multă sĕrăciă.
„Dér cum are banĭ țĕranulŭ să bea atâta rachiă?«
Și cu furiă crescĕndă adauge: „Domnilorŭ,
„Ăstŭ proiectŭ din cestiune e bunŭ și pentru [poporŭ,
„Să'lŭ apese la cerbice, să'lŭ învețe-a fi hamalŭ,
„Să-mĭ iertațĭ acestŭ esemplu: poporul e ca un cal,
„Care décă se îngrașe, nu'lŭ mai poțĭ ținea în frĕne;
»Părtinițĭ numaĭ poporulŭ, se va rescula aḑi-mâne.
»Vĕ mai ḑicŭ una și bună, ascultațĭ dér domnilor:
»De vrețĭ să vĕ mérgă bine, țineți în frĕu pe [poporŭ!
»Acestea nu-sŭ vorbe góle, rumegați-le voi bine!

In vederea graveloră evenimente ce se aşteptă, toţĭ *Polonii* distinşĭ, carĭ se aflau în Francia, în Elveţia şi în alte ţĕrĭ, s'au dusŭ *la Viena.*

—x—

In ḑilele trecute a fostŭ *viscolŭ mare* în Ţéra unguréscă. Liniile telegafice au fostŭ întrerupte, în unele locurĭ calea ferată a fostŭ acoperită de cantităţĭ marĭ de zăpadă, aşa că a trebuitŭ sĕ se céră în ajutorŭ trupe.

Literatura

Astra

de Ditŭ şi Idem

(M. S. Regina României şi D-na M. K.)

1 Volumŭ în 8°, hârtie şi tiparŭ elegantŭ, de vêndare la Librăria editóre

Socecŭ & C-ie Bucurescĭ

şi la toţĭ corespondenţii ei din ţéră şi străinĕtate.

Preţulŭ pr. exempl. 6 lei.

Odobescu A. I.

Scrierĭ literare

3 volume în 8°, de aprópe 110 cóle, Lei 30; de vêndare la Librăria editóre

Socecŭ & C-ie Bucurescĭ

şi la toţĭ corespondenţii ei.

Daţĭ banii mai ântêiu Românului!

Ţéra Bârsei, Decemvre 1887.

E cam generală plângerea contra indolenţei, ce o manifestă publiculŭ românŭ în genere faţă cu comerciulŭ şi industria românéscă. In timpulŭ mai nou se adusese în colónele acestui ḑiarŭ o asemenea plângere din opidulŭ Blaşŭ, la care însĕ în Nr. 247 alŭ „Gazetei“ se publică şi unŭ rĕspunsŭ, alŭ căruia autorŭ ḑisese între alte, că „numai atuncĭ s'ar puté cu dreptulŭ pretinde dela publiculŭ românŭ sĕ sprijinéscă pe comercianţii şi industriaşii românĭ, când neguţătorii străinĭ i-arŭ înşela pe Românĭ cu marfa lorŭ, li-arŭ cere unŭ preţŭ mai mare, séu când pentru unŭ asemenea preţŭ li-arŭ vinde marfă mai rea ca Românii“.

Nu putemŭ lăsa necombătută aserţiunea acésta, pentru-că nu este românéscă, nu este nicĭ corectă şi dréptă că adecă numai atuncĭ au neguţătorii românĭ dreptulŭ a conta la sprijinulŭ conaţionaliloră lorŭ, când ei arŭ vinde aceeaşĭ marfă mai eftinŭ ca streinii, căcĭ acésta 'i deducţiunea logică a rĕspunsului.

De o justificare seriósă în casulŭ de faţă nicĭ vorbă nu póte fi. E durerosŭ, că într'unŭ centru românescŭ ca Blaşulŭ abia potŭ s'o trăgănéscă de pe o ḑi pe alta douĕ firme românescĭ faţă cu 13 firme străine, carĭ s'au înfiinţatŭ prin concursulŭ unui publicŭ curatŭ românescŭ, se susţinŭ esclusivŭ prin sprijinulŭ acestui publicŭ românescŭ şi cu banii lui înaintéză, se sporescŭ din ḑi în ḑi şi le merge bine. Este durerosŭ a sci, că puţinii comercianţĭ românĭ din Blaşŭ suntŭ bătuţĭ de comercianţii străinĭ *cu armată românéscă*, căcĭ aci nu mai potŭ avé locŭ vorbele. Esistenţa faptului probéză realitatea şi nouĕ nu ne rĕmâne, decâtŭ a constata, cu durere, că asemenea apariţiunĭ nu suntŭ nicĭ decum rarĭ între Românii noştri. Trebue sĕ accentuămŭ pentru toţĭ Românii, din tóte unghiurile ţĕrei, necesitatea unei nouĕ direcţiunĭ, unui nou principiu, care de sigurŭ este uniculŭ principiu mântuitorŭ în casulŭ de faţă. Principiulŭ, pe care ni-lŭ impunŭ împrejurările de faţă şi pe care ilŭ recomandămŭ cu totŭ dinadinsulŭ poporului românŭ este, ca: *sĕ nu dămŭ banii în mânĭ străine.*

Trebue odată sĕ ne scăpămŭ de esploatările streinilorŭ, sĕ nu ne lăsămŭ a fi folosiţĭ ca instrumente din partea acestora în lupta de esistenţă contra comerciului românŭ, căcĭ sciutŭ este, cu câtă rafinărie sciu unii streinĭ nesaţioşĭ sĕ scótă banulŭ din busunarulŭ nostru, scăḑêndŭ adesea chiar şi din preţulŭ mărfei numai şi numai ca sĕ ne scótă din prăvăliile românescĭ, sĕ facă prin acéstă imposibilă esistenţa acestora, pentru ca apoi, monopolisând comerciulŭ, cu atâtŭ mai bine sĕ ne pótă esploata.

Nu trebue sĕ le luămŭ în nume de rĕu comercianţilorŭ românĭ, décă tocmai vre-unulŭ séu altulŭ din articulii lorŭ de comerciu arŭ fi sub anumite împrejurărĭ necesitaţĭ sĕ-i dea cu unŭ preţŭ cevaşĭ mai urcatŭ, căcĭ ei nu au încă acele legăturĭ de alianţă, ca de esemplu Jidovii, cu firmele marĭ ale fabricelorŭ din străinătate, carĭ încă suntŭ de obiceiu evreescĭ. Décă însĕ Românii arŭ sprijini cu banii, cu carĭ susţinŭ miile de firme jidovescĭ din ţéra nóstră, numai pe comercianţii românĭ, de sigurŭ comerciulŭ românŭ arŭ lua unŭ avêntŭ mai putenicŭ şi în scurtă vreme ar veni şi comercianţii românĭ în posiţiă de a ne puté oferi orĭ-ce articulĭ cu preţulŭ cu care ni-lŭ oferŭ astăḑĭ Evreii, cu deosebire numai, că marfa colportată de comercianţĭ românĭ este totdéuna mai de preferitŭ, fiindŭ mai solidă şi nefalsificată.

Comerciulŭ încă este o instituţiune, o întreprindere, şi ca tóte întreprinderile cere jertfe. Nu trebue déră sĕ ne ferimŭ de jertfe, décă voimŭ ca şi naţiunea nóstră sĕ posédă unŭ comerciu românŭ, care nu numai că ne este de folosŭ, dér ne e chiar neapĕratŭ necesarŭ.

O ḑicemŭ acésta nu numai eu privire la comerciulŭ românŭ, ci şi cu privire la industria românéscă, căcĭ décă pe terenulŭ politicŭ şi naţionalŭ suntemŭ trataţĭ ca adevĕraţĭ iloţĭ în acéstă patriă; décă Evreii în legătură cu Ungurii dela putere lucréză pentru ruinarea nóstră pe terenulŭ limbisticŭ şi culturalŭ; décă tóte întreprinderile nóstre naţionale suntŭ lipsite de bunăvoinţa şi sprijinulŭ străinilorŭ; scurtŭ: décă străinii se separéză de noi, sĕ ne separămŭ şi noi de străinĭ, sĕ rĕbdămŭ, sĕ ne ajutămŭ unii cu alţii în lipsurile nóstre şi banii în mâna streinului pe câtŭ sĕ póte sĕ nu-i dămŭ. Numai aşa, prin jertfe şi abnegaţiunĭ, sĕ póte asigura viitorulŭ unui poporŭ. Cei carĭ lucréză altfelŭ, suntŭ unelte ale străinilorŭ şi lucréză contra nemului românescŭ.

Din Ţéra Oltului, Decemvre 1887.

O rugare. Nu se póte nega, că industria de casă — pentru a cărei lăţire şi la poporulŭ nostru cu toţii trebue sĕ lucrămŭ — promite frumóse venite acelora, carĭ se ocupă cu dênsa.

Rĕspândirea ei câtŭ mai grabnică o reclamă împrejurările vitrege în carĭ se află poporulŭ nostru.

Acésta nu se póte ajunge însĕ mai cu înlesnire, decâtŭ numai prin deschiderea de cursurĭ anumite spre scopulŭ acesta, unde apoi învĕţătorii şi alţĭ interesaţĭ de binele neamului nostru au sĕ-şĭ însuşéscă cunoscinţele de lipsă şi apoi sĕ le lăţéscă şi între poporulŭ de rênd.

In véra anului trecutŭ s'au ţinutŭ în mai multe locurĭ cursurĭ din industria de casă; după câtŭ sciu eu cel mai cu succesŭ a fostŭ celŭ din Braşovŭ, deschisŭ de zeloşii institutorĭ Moianŭ şi Muşlea, carĭ au fostŭ distinşĭ la esposiţiunea din Craiova cu »medalia de aurŭ“ pentru frumósele lorŭ obiecte espuse. Le gratulezŭ!

Am însĕ speranţă, că unŭ astfelŭ de cursŭ se va deschide şi în véra anului viitorŭ. Decĭ îmĭ permitŭ a le atrage atenţiunea de pe acum, ca între obiectele ce vorŭ instruĭ sĕ nu trécă cu vederea şi instruirea în: facerea de perii din pĕrŭ de calŭ şi rîmătorĭ, precum şi compactoria (legarea de cărţĭ): doi ramĭ tare folositorĭ, unulŭ pentru orĭ şi cine, ér alŭ doilea pentru învĕţătorĭ şi alţĭ ómenĭ cărturarĭ, carĭ vorŭ a'şĭ ţiné o bibliotecă în órdine frumósă cu cărţĭ bine legate, ér nu cu foi resfirate câtu'i masa şi casa. Credŭ că însuşindu-şĭ fraţii colegĭ şi aceştĭ doi ramĭ, îi vorŭ şi instruĭ la cursulŭ din vara viitóre, la carele dorescŭ sĕ ne vedemŭ cu bine câtŭ mai mulţĭ, din tóte părţile locuite de Românĭ!

gdbr.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SOFIA, 24 Decemvre. — Consululŭ generalŭ austro-ungarŭ Burian, care avea sĕ'şĭ ia aḑĭ concediu, a primitŭ ordinŭ telegraficŭ sĕ'şĭ amâne plecarea şi sĕ rĕmână deocamdată în Bulgaria.

VIENA, 24 Decemvre. — Scirea lui „Pester Lloyd“: In faptele politice şi militare nu e de descoperitŭ nicĭ unŭ semnŭ positivŭ, care ar justifica vr'o aşteptare hotărîtă, că situaţiunea se va îmbunătăţi în curêndŭ.

BERLIN, 24 Decemvre. — Foile aşteptă cu încordare efectulŭ autografului împĕrătescŭ către Ţarulŭ, respective alŭ tractărilorŭ ce le va începe ambasadorulŭ germanŭ din Petersburg, Schweinitz. Pe acestea se baséză singura speranţă într'o schimbare favorabilă.

DIVERSE.

O scólă rusă în flacărĭ. — Unŭ sinistru înspăimântătorŭ s'a produsŭ în marele satŭ din Rusia, guvernămêntulŭ Mohilev, anume Verchobistsk. Scóla din sat este frecuentată de copii din mai multe sate vecine; ér copiii din satele depărtate petrecŭ tótă sĕptĕmâna în scólă, unde suntŭ hrăniţĭ şi unde dormŭ băieţii în etagiulŭ de josŭ şi fetele în etagele superióre. Foculŭ isbucnĭ în timpulŭ nopţei; patru-ḑecĭ tinere fete şi totŭ atâţia băeţĭ se aflau în acelŭ momentŭ în dormitórele scólei, Băeţii putură sĕ ésă fórte uşorŭ din scólă, care era tótă în flacărĭ; încâtŭ despre fete ele fură deşteptate când foculŭ cuprinsese deja clădirea şi scara de eşire şi astfelŭ fură blocate în etagiulŭ alŭ doilea. Nebune de frică, nenorocitele fugiră în camera institutórei care, din fericire, nu 'şĭ perdù de locŭ cumpĕtulŭ şi aruncă pe ferésträ una după alta câte-va fete. Unele din ele însĕ refusară şi se ascunseră sub mobile séu se grămădiră una lângă alta scoţêndŭ nisce ţipete sfâşiitóre. O servitóre sări pe ferésträ fără a'şĭ face nicĭ unŭ rĕu şi alergă în satŭ sĕ céră ajutorŭ. In timpulŭ acesta foculŭ se mărea; institutórea aruncà pe ferésträ pe muma ei care căḑù în capŭ; ea însĕşĭ sărì apoi şi nu'şĭ făcù nicĭ unŭ rĕu. Ómenii din satŭ alergară în grabă, se aşeḑă îndată o scară pe casa incendiată şi unŭ tênĕrŭ se urcà pe dênsa; el avù timpulŭ sĕ cheme după numele ei pe o vară a ei care eşì pe ferésträ şi puse piciorulŭ pe scară, dér acésta luase focŭ şi arsese până se frânse în douĕ, astfelŭ că cei doi copii căḑură josŭ. Ei se alese numai cu câteva rănĭ. Acoperemêntulŭ scólei se cufundă şi îngropà da vie sub dărămăturĭ şése-spre-ḑece nenorocite fete. S'au scosŭ deja nouă cadavre carbonisate; dela celelalte şépte victime nu s'au regăsitŭ decâtŭ numai nisce resturĭ fără nicĭ o formă.

Rectificare. — In Nr. 273 alŭ fóiei nóstre, la scirile telegrafice, sĕ se cetéscă: Calea ferată din ţinutulŭ *Sĕlagiului* etc., în locŭ de: Sagagiului. etc.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu.

Óre cine'i reflectéză: „Sĕ'ţĭ fiă măcarŭ ruşine,
»Sĕ propunĭ la noi în dietă, aicĭ în o cultă ţéră,
»O ideiă neumană; dute'n Asia barbară,
„Şi acolo o propune, éră nu în ţéră cultă!“
Respectivului îi pare că batjocura-i pré multă,
Şi îi strigă 'n gura mare furiosŭ şi cătrănitŭ:
»Asta nu aşŭ fi creḑut-o, vorbescĭ ca unŭ necioplit!“
Celălaltŭ ér îi rĕspunde cu vorbe detunàtóre:
»Eştĭ unŭ rătăcitŭ colega, vătămare de onóre
„Suntŭ tóte vorbele tale, omŭ nesocotitŭ ce eştĭ!
„Ai cugetatŭ că te afli în căscióre ţĕrănescĭ?
»Dér aşa se respectéză acestŭ nobilŭ parlamentŭ?“
Se nasce atuncĭ un sgomotŭ, rĕsună din fundament
Sala dietei; unii strigă: »Aşa este, josŭ cu elŭ!«
Preşedintele rĕsună totŭ mereu din clopoţelŭ.
Şi strigă şi elŭ: »Tăcere!« provocându'i la ordine,
Care este vinovatulŭ, nicĭ elŭ nu scie pré bine..
Apoi încetŭ cu încetulŭ furtuna mai încetéză,
Şi deputaţii sanguinicĭ cu „flegmă“ raţionéză,
Calculândŭ cu sânge rece, că partidele contrare,
Aşa drépta ca şi stânga, au avutŭ dreptŭ fiăcare.
Éră se scólă ministrulŭ şi puţinŭ elŭ mai vorbesce,
Şi deputaţii din drépta îlŭ aprobéză, firesce...
Când ministrulŭ afirméză séu pune o întrebare,
Unii deputaţĭ în dietă prin o simplă afirmare,
O concedŭ cu voiă bună, de-aci le ḑicŭ: *mameluci*,
Naţia de bună voiă ar da cu ei în nălucĭ.
Şi dupăce multŭ în fine *pro* şi *contra* se propune,
Prin voturĭ se complanéză controversa 'n cestiune;
Şi deórece guvernulŭ are partidă mai mare,
Elŭ reese cu proiectulŭ. Liberala protestare
A partidelorŭ contrare, fiindŭ în minoritate,
Rĕmâne fără valóre. Aşa 'ntr'o societate,
Intr'unŭ birtŭ, erau odată coadunaţĭ fórte mulţĭ;
Ómenĭ de multe calibre, învĕţaţĭ şi semicultĭ;
De politică vorbeau cu toţii, cu multă înverşunare,
Produceau în tótă sala unŭ vuetŭ şi sgomotŭ mare.
Când se disputau mai tare, étă vine între ei,
Vine tocmai ospĕtarulŭ şi le ḑice: „Domnii mei,
»Nu faceţĭ atâta sgomotŭ“, ḑise elŭ indiferentŭ,
„Nu sunteţĭ în dieta ţĕrei, sala mea nu-i par-
[lamentŭ!«.

Unii deputaţĭ în dietă nicĭ-odată nu pledéză,
Şi pre unii nicĭ o causă de felŭ nu'i intereséză;
Nu prea multŭ îşĭ batŭ ei capulŭ de a poporului
[sórte
Şi în dietă esceléză prin tăcerea lorŭ de mórte...
Unii mergŭ cam rarŭ la dietă, dieta nu'i intereséză,
Séu şi décă mergŭ acolo, se ducŭ numai de votéză.
Ba alţii nicĭ nu votéză, ci punŭ bile albe'n urnă,
Lorŭ de nimicŭ nu le pasă, numai sĕ iae diurnă.
Aşa'ntr'o societate erau mai mulţĭ cărturarĭ;
Şi se disputau odată despre multe lucrurĭ marĭ:
„Ḑicŭ unii, cumcă măgarulŭ atâtŭ de finŭ auḑŭ are,
„Elŭ şi érba primăvéra o aude cum rĕsare“.
„—Nu cumva ai avé gustul, ca sĕ fii şi tu măgarŭ?«
'I reflectà óre-cine posnaşului cărturarŭ.
„Ba avé“, rĕspunse dênsulŭ, „sĕ mĕ credeţĭ nu
[glumescŭ,
„Pre toţĭ deputaţii'n dietă i-aşŭ auḑi cum vorbescŭ!«

Pre guvernŭ îlŭ denumesce Majestatea Domnitóre,
Deputaţii au o sórte mai puţinŭ favoritóre:
Deputaţii dietei déră ei se alegŭ de poporŭ.
Multe avemŭ noi a spune despre alegerea lorŭ!
Se alegŭ nu pre viéţă, ci pe unŭ terminŭ fixatŭ,
Trei anĭ au fostŭ pân'acuma, şi cu doi s'a pro-
[longatŭ.
După ce espiră timpulŭ, se alegŭ éră de nou,
Când se alegŭ deputaţii, sĕ vedeţĭ atuncĭ tablou!

Te rogŭ Musă prea iubită, vină şi'mĭ ajută mie,
Bucuria cea confusă sĕ o potŭ acum descrie,
Lupta gróznică cumplită şi disordinea cea mare,
Care domnesce în ţéră când este restaurare!

(Va urma.)